

Ad lib voerconcept en nieuw ventilatiesysteem bewijzen hun nut

Tekst en beeld: Franky De Letter

Op de Agridagen maakten we kennis met twee nieuwe concepten inzake jongvee-opfok: de vloeibare ad lib kunstmelk Prominend en het Positive Pressure Tube Ventilation-systeem, kortweg PPTV-stalventilatie genoemd. Met op de achtergrond een getuigenis van een Vlaamse veehouder spitten we de concepten nog even wat dieper uit.

Het PPTV-ventilatiesysteem bestaat uit een polyethyleen tube die op maat van de stal met een zeker aantal gaten geperforeerd werd en middels een stalen kabel aan het plafond is bevestigd.

Die veehouder is Geert Vandeputte (zie inzet). Toen hij twee jaar geleden besloot een leegstaande zeugenstal uit de jaren 70 te verbouwen tot een jongveestal, wezen Marc en Wout Goderis (Goderis Cowcompany uit Leisele) hem op de mogelijkheid om de lage stal van een mechanisch ventilatiesysteem te voorzien. Verder wilden Geert en zijn echtgenote Dorine het ook qua voeding over een andere boeg te gooien. In eerste instantie omwille van het arbeidsgemak, maar ook vanwege de veelbelovende positieve invloed op de dagelijkse groei en diergezondheid, raadde Bram Pauwelyn (ID-Nutrition uit Kortrijk) hen aan om de kalveren voortaan ad lib te voederen.

Viermaal per uur verse lucht

De nieuwe ventilatietechniek komt van over de Atlantische Oceaan. Vader en zoon Goderis leerden de PPTV-stalventilatie kennen tijdens een cursus in Wisconsin (VS). Concreet gaat het om een polyethyleen tube die op maat van de stal met een zeker aantal gaten geperforeerd werd. De buis wordt middels een stalen kabel aan het plafond bevestigd. Een ventilator gemonteerd op de buitenwand stuurt continu verse lucht naar binnen. "Het aantal gaten, hun grootte en de plaatsing ervan zijn op maat berekend volgens het diertype en de afmetingen van de stal, zodanig dat het volume stallucht viermaal per uur volledig ververs wordt", geeft Wout aan. Eerste resultaat is een sterke reductie van de maar al te vaak kenmerkende ammoniakgeur in een jongveestal. Dat maakt het leven voor de dieren maar ook het werk voor de melkveehouder in de stal veel aangenamer.

"Nog belangrijker is echter dat drie vierden van het aantal bacteriën in de stallucht gereduceerd wordt", zegt Marc Goderis verwijzend naar een aantal Amerikaanse studies ter zake waarin de data uitgedrukt worden in CFU/m³ (colony-forming units per kubiek). Gevolg: de kalveren groeien op in een veel gezondere omgeving. "Uiteraard past daar ook een vaccinatieschema op maat bij, maar een gezonde omgeving is toch de eerste vereiste", beklemtoont de vakdierenarts.

De kalveren krijgen de kunstmelk al lib ter beschikking. De emmers voorzien zijn van een 'peach teat' (inzet), een drinknippel waaraan de dieren harder dan gewoonlijk moeten zuigen.

Het PPTV-stalventilatiesysteem kan zowel in nieuwe als in oude stallen een plaats krijgen. Het laat in elk geval toe de weersinvloed volledig uit te sluiten. Maar wat op een zwoele dag putje zomer? "Dan zetten we toch de beide poorten van de stal helemaal open", getuigt Geert. Wout Goderis wijst er dan weer op dat de meest ideale ventilatie een combinatie is van een natuurlijke ventilatie met gordijnen met een mechanische ventilatie zoals de PPTV. "Dan wordt de lucht zeker overal voldoende ververs. Eventueel kan er aanvullend nog een extra ventilatiebuis gemonteerd worden als zomerventilatie. Dan kan je ook nog meer verluchten – bijvoorbeeld 6 keer per uur i.p.v. 4 keer – naarmate het jongvee ouder wordt."

Nog sterk is dat er geen onderhoudskosten is. En de boer kan het systeem makkelijk zelf installeren, waarmee de totale kosten beperkt kunnen worden. "Een groot resultaat met een kleine kost", beamen Geert en Dorine terwijl ze ons hun zichtbaar gezond jongvee tonen.

Kalf beslist wanneer het drinkt

Ook inzake het voederen van het jongvee kan het bedrijf van de familie Vandeputte iets laten zien. Blijkt dat dit gezin graag van de nood een deugd maakt. Omdat er in de jongveestal geen warm water voorhanden is, maar ook om hun arbeid te beperken, waren Geert en Dorine voorstander om met het Prominend-concept aan de slag te gaan. Daarbij wordt er reeds vloeibaar voorbereide kunstmelk in een zogenaamde 'bag-in-box' (gesteriliseerd en vacuüm) in de stal opgesteld. Eenvoudig aftappen en aanlengen met twee derde koud water volstaat. Roeren hoeft niet meer. De kalveren krijgen de kunstmelk al lib ter beschikking. "We stappen dus af van het

Een ventilator gemonteerd op de buitenwand stuurt continu verse lucht naar binnen.

De reeds vloeibaar voorbereide melk wordt afgetapt uit een 'bag-in-box' en aangelengd met twee derde koud water.

traditionele concept waarbij de boer of de boerin beslissen wanneer en hoeveel het kalf drinkt”, vertelt Bram. “In het Prominend-concept drinkt het kalf zelf meerdere kleine porties per dag. Resultaat is wel dat het dier aan het eind van de dag meer melk binnen heeft en dus ook meer groeit.”

Dat laatste bewijzen alvast de metingen die Bram op het bedrijf Vandeputte uitvoerde met als resultaat een gemiddelde groei van 1.070 gram per dag (zie grafiek). “Iets wat we aan al onze klanten aanbevelen”, vertelt hij nog. “De melkproductie van de koeien wordt dagelijks opgevolgd, terwijl de groei van de kalveren een parameter is die maar weinigen kennen. Eigenlijk zou men de groei van alle jongvee 3 à 4 keer per jaar moeten opmeten.”

De ad lib-verstrekking kan onmiddellijk na de biestperiode (dus vanaf dag 3 à 4) van start gaan. 10 à 14 dagen voor het spenen is het zaak om de dosering geleidelijk af te bouwen tot eenmaal 3 liter 's morgens. Tegelijk moet men de krachtvoeropname goed opvolgen. “Die moet minstens 1,5 kg per dier per dag gaan bedragen”, weet Bram nog. Aansluitend heeft ID-Nutrition daarvoor een nieuw concept ontwikkeld. “Door een all-in-one kalverkorrel die onbeperkt verstrekt wordt zonder hooi of stro, is iedere hap een correcte hap. De korrel bevat dankzij geselecteerde fracties van de maisspil veel ruwe celstof die tegelijk goed verteerbaar is, wat zorgt voor een vroege opname en dus goede pensontwikkeling”, argumenteert Pauwelyn. “Dat zie je aan de mest. Die is mooi vast, hoewel de kalveren veel melk drinken.”

Geert Vandeputte van zijn kant getuigt alvast dat hij sinds 15 maanden geen diarree meer in zijn stal heeft. De kalveren weten de opname blijkbaar zelf te beperken. “Deels omdat de melk koud verstrekt wordt; deels omdat de speenemmers voorzien zijn van een zogenaamde 'peach teat' (zie foto), een drinknippel waaraan de dieren harder dan gewoonlijk moeten zuigen. Daarbij maken ze ook meer speeksel aan, wat de vertering nog bevordert.” Het ad lib-voerconcept past volgens Bram Pauwelyn ook helemaal bij de

Bedrijfsprofiel

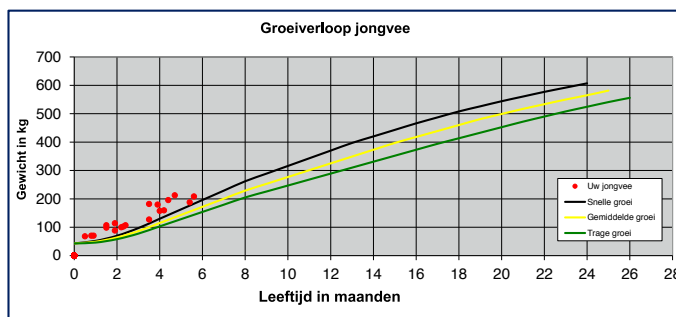

Dorine, Geert en Aaron Vandeputte.

Geert (49) en Dorine Vandeputte beheren in Stavele (West-Vlaanderen) een bedrijf met 110 HF-melkkoeken die afgelopen jaar gemiddeld 10.000 liter melk produceerden met 4,2 procent vet en 3,55 procent eiwit. LDA haalt die productie op. Het gezin telt drie kinderen: Roos (23), Hanne (21) en Aaron (19). Aaron studeert momenteel nog aan de landbouwschool in Roeselare. In de vakanties helpt hij al veel mee op het bedrijf en hij heeft duidelijk interesse om in de voetsporen van zijn ouders te treden.

Het areaal is 50 ha groot. Nagenoeg de helft daarvan wordt ingenomen door grasland. Op de andere helft worden mais (15 ha), aardappelen (5 ha), graszaad (4 ha) en suikerbieten (2,5 ha) geteeld.

De productieve koeien blijven het jaarrond op stal. Het jongvee gaat wel naar de weide. Voor de huisvesting van de jongste dieren werd recent een oude zeugenstal gerenoveerd. Daarbij werd gekozen voor een mechanische ventilatie.

Uit de metingen op het bedrijf Vandeputte blijkt dat de dieren de eerste maanden bovengemiddeld snel groeien.

intensieve opfok die ID-Nutrition inzake jongvee voorstaat. “Onderzoek heeft bewezen dat de dieren door de hogere melkopname in de eerste 8 weken van hun leven meer melkklieren gaan aanmaken wat later leidt tot een hogere melkproductie. Verder kan er door de hogere jeugdgroei ook eerder geïnsemineerd worden en stijgt de langleeftijd van de koeien.”

Dat hij ook op het economisch vlak een goede zaak gedaan heeft met de beslissing om voluit voor deze aanpak te gaan, is dan ook Geerts finale overtuiging. “Het is een serieuze besparing op onze arbeid en de kalveren groeien harder. De opfokkosten per kg groei zijn daarom lager en we kunnen straks hopen op hogere melkopbrengsten.”